

plačilo za njuno trudapolno življenje, ki je bilo vseskozi uravnano po božji volji. Prva je morala zapustiti meseca januarja svojo družino po kratki bolezní mati in gospodinja Ana, rojena Jevšenak. Rajna je bila žena, o kateri je veljal pregovor, da podpira tri vogle pri hiši. Ze dalje časa bolelni 7letni njen zakonski tovariš Martin ni mogel preboleti bridke izgube. Čutil je bližajočo se smrt, dal urediti svoje premoženjske razmere in dne 4. junija je v Gospodu zaspal. Pri pogrebu je manjkal njegov najmlajši sin, ki služi pri vojaki v južnem delu naše države ter radi velike oddaljenosti ni mogel dospeti pravočasno. Rajna zakonca sta bila dobra vzgojitelja, izredno delavna in varčna gospodarja ter zelo uslužna napram vsakemu, ki je potreboval njune pomoči. Zapustila sta dobro vzgojene otroke, ki so jima zlasti ob koncu življenja bili v tolažbo s pravo otroško ljubeznijo. Ker sta rajna redno in pogostokrat pri obhajilni mizi iskala moči in pomoči v vseh prilikah njunega življenja, sta tudi oba tik pred odhodom s sveta bila pokrepčana s sv. poponico. In ko je gospod župnik pri odprtem grobu tolažil žalujoče, je povdaril besede: »Kakršno življenje, takšna smrt.« V hišo so smeli prihajati samo dobri časopisi, med njimi seveda tudi »Slovenski gospodar«, ter so staršema pomagali pri vzgojnem delu. Naš »Slovenski gospodar« zahaja tudi v domove že osamosvojenega sina in hčere. Žalujočim naše sožalje!

Pred 300 leti.

Lani je poteklo 300 let, kar je bila v Rusiji objavljena prepoved kajenja. To prepoved so izdala ob enem državna in cerkvena oblastva. Cerkvena oblastva so za prepoved navedla več verskih razlogov. Kajenje tobaka je bilo proglašeno za zlo, ker ljudstvo trati denar za tobak, mesto da bi kupovalo kruh; dalje zato, ker je kajenje oviralo delavca na delu in ker je bilo vzrok mnogim težavam. Glavni vzrok pa je bil ta, da so kadilci prinesli s seboj v cerkev duh po tobaku in s tem kvarili razpoloženje v cerkvi. Radi tega je bil l. 1634 izdan ukaz, ki prepoveduje kajenje tobaka in prodajo tobačnih izdelkov. Za neposlušnost so bile prav občutne kazni. Krivcem so razrezali nos, poleg tega so jih javno pretepali na trgih. Veliko ljudi je bilo radi kajenja tobaka pregnanih v Sibirijo. Pregnani so bili tudi tovariši grškega metropolita Mirre, ki so prispeli v Rusijo. Metropolit Mirre, ki je sam kadil, je bil interniran v nekem samostanu. Ruski patriarh Nikon ga je hotel še hujše kaznovati. Kronika pripoveduje, da je končno zbežal iz samostana.

★

Konjske dirke na morskem dnu.

Ob izlivu Labe v Severno morje leži mirna ribiška vasica Duhnen, ki se s tem lahko ponaša, da vprizori vsako leto konjske dirke na morskem dnu. Prireditve se vrši v poznem poletju in jo obišče obilo gostov iz bližnjih in tudi daljnih krajev. Tisoči tujcev iz Bremana, Hamburga, Hanoverja in ostale

Nemčije se udeležijo te svojevrstne prireditve. Vse je urejeno kot pri drugih konjskih dirkah, le tekališče ni pokrito s travo. Med letom je cela pokrajina do roba vasi zalita z morjem. Ko nastopi poletje in z njim oseka, odteče vodena masa zopet v Severno morje. Iz valov se dvigne prostrana dežela in tedaj pride čas, ko se vrši vsakoletna

konjska dirka. Kmalu se zbere pestra družba in prireditve se začne v ravnini, kjer je še pred nekaj dnevi valovalo morje. Nedaleč v ozadju še plovejo prekooceanski velikani, ki napravljajo na udeleženca čuden vtis. Oseka pa ne traja dolgo in zopet zagrnejo morski valovi prostrano ravan, kjer so se vršile konjske dirke.

Sesterče pri Pragerskem. Pri nas so dne 30. maja zvečer neznani tatovi vlomili v klet posestnika Jožefa Korošec, po domače Pernat ter mu odnesli 20 litrov žganja, 32 litrov bučnega olja in okoli 100 litrov vina. Kakor se domneva, je bilo tatovom dobro znano, kje hrani omenjeni posestnik svoje stvari. Upamo, da se bo marljivim orožnikom iz Ptujске gore posrečilo, tatove izslediti in izročiti te dolgoprstneže roki pravici, da prejmejo zasluženo kazen. Da bomo brez skrbi spali, bi bilo dobro, da bi se po vaseh v poletnem času organizirala civilna nočna straža, drugače ne bo miru pred delamržeži. Fantje, pokazite se, da ste bili vojaki, isto možje!

Sv. Trije kralji v Slov. goricah. V torek dne 25. junija začnemo slovesno evharistično tridnevno kot pripravo na praznik božjega Srca; vodila jo bosta dva č. oo. kapucina iz Maribora. V torek in v petek bosta dve pridigi, v sredo in četrtek pa tri. V torek zvečer bo pridiga za žene, v sredo zvečer za može, v četrtek zvečer pa za mladino. V noči pred praznikom Srca Jezusovega bomo imeli ponočno čiščenje sv. Rešnjega Telesa: od 9. ure zvečer do 3. ure zjutraj bodo molili moški, od 3. do 5. ure pa ženske. Tridnevno zaključimo pri pozni službi božji na praznik božjega Srca z veličastno procesijo sv. Rešnjega Telesa in s kipom božjega Srca. Sosednje župnije pridejo v procesijah k slovesnemu sklepu. Častilci in častilke božjega Srca iz Slovenskih goric, zlasti še tisti, ki ne morete na evharistični kongres v Ljubljano, na veselo svidenje v romarski cerkvi Sv. Treh kraljev!

Sv. Urban pri Ptuj. V nedeljo dne 2. junija se je odkril in blagoslovil spomenik možem in mladeničem urbane župnije, ki so padli v svetovni vojni. Že leta 1929 je takrat ustanovljeno Društvo bivših vojakov in invalidov vzelo na prvi seji v pretres, da se postavi primeren spomenik našim padlim. Sklenilo se je, da se postavi spomenik pred cerkvo na prostoru, ki je bil last Hranilnice in posojilnice, katera je radevolje odstopila prostor. Leta 1930 je bil postavljen, pa razne zapreke od več strani so zabranile, da ni bil izgotovljen. Lansko leto pa se je kljub težki krizi zavzel tajnik Hranilnice in posojilnice, da se spomenik dokonča. Dne 2. junija je bila slovesna blagoslovitev. Kljub dvadnevnu deževnemu vremenu se je prostor okrog spomenika najlepše okrasil s smrekami, z zastavami in vencí, katere so napletle dekleta. Številni vencí so bili tudi položeni od svojcev posameznih padlih. Na predvečer ob sedmih so bile mrtvaške molitve in večernice za padle ob ogromnem številu ljudstva. Po zaigrani žalostinki pred spomenikom, na katerem se je blestel električno razsvetljen napis: »Slava Vam, junaki, padli za domovino«, je ljudstvo spremljalo godce na hrib Ostrovec, kjer je gorel kres ob spuščanju raket. V nedeljo smo imeli čast sprejeti več odličnih gostov, odpo-

slancev združenja borcev »Boj« iz Ljubljane, kakor bivšega vojnega kurata Mirka Ratej iz Trbovelj, dr. Hacina iz Ljubljane in Ferdo Gradišnika iz Celja. Tudi naš sorojak dr. Pihlar iz Maribora je nas s svojo gospo počastil, kakor tudi veliko drugih. Prisostvovali so tudi slovesnosti zastopnik sreskega načelstva in nekaj vojaških dostojanstvenikov. Med gosti so bile zastopane bližnje bojovniške skupine, posebno številno skupina Grajena s svojim načelnikom na čelu. Ob pol 10. uri je imel bivši vojni kurat Ratej ob asistenci bivšega vojnega kurata Leionja župnika pri Sv. Bolfenku, in domačega g. kaplana pred spomenikom sv. mašo s primernim cerkvenim govorom. Pozdravni govor zbranim gostom je imel bivši nadučitelj Rudolf Kocmut. Nato se je vršilo odkritje in blagoslovitev spomenika. Godci so zaigrali žalostinko, nakar so domači pevci zapeli »Oj Doberdoba«. Nato je bil spomenik izročen v oskrbo g. predsedniku občine Sv. Urban. Njen predsednik je slovesno obljubil, da bo občina zmiraj skrbela, da bo spomenik ostal v dobrem stanju še poznim rodovom. Položeni so bili vencí s primernimi govori od sedanje občine Sv. Urban in od zastopnikov bivših občin urbane župnije. Lepe besede so govorili dr. Hacin, dr. Pihlar in Ferdo Gradišnik. Ljudje so ganjeni poslušali. Naposled se je domači gospod župnik zahvalil vsim došlim in zaključil celo izvanredno slovesnost.

Ormož. Za starešino finančne kontrole v Ormožu je imenovan g. Hinko Vinčar, dose-daj finančni preglednik v Ormožu. Imenovan službuje že 11 let v Ormožu v splošno zadovoljstvo prebivalstva.

Sv. Križ pri Belih vodah. Z vso slovesnostjo smo praznovali romarski shod na binkoštni ponedeljek. Na tej veličastni gori, raz katere se nam odpira razgled prirodnih krasot slovenske zemlje, se je zbrala množica nad 3000 romarjev, da v tej čarobno tihi gorski samoti za trenutek pozabimo skrbi in težo življenja. Na predvečer je bila pridiga, nato je opravil slovesne večernice domači č. g. Ogulin Janez, pri katerih je poleg domačega pevskega zbora pod vodstvom g. Mirkac Miloša navdušeno prepevalo vse ljudstvo. V ponedeljek je bilo šest sv. maš in dve pridigi. Le prihajajte, saj bo pridige še dovolj. Poleg petkov bodo letos še sledeči shodi: Janez Krstnik 24. junija, Srce Jezusovo 28. junija, Lepa nedelja 14. julija, sv. Ana 26. julija, povčanje sv. križa 14. septembra, rožnivena nedelja 6. oktobra, dušni petek 8. novembra in sv. Katarina 25. novembra.

Žuželke in rastline.

Danes ve vsak učenček, kakšno vlogo imajo žuželke pri oploditvi rastlin. Brandenburški botanik Christian Konrad Sprengel je leta 1793 v neki svoji knjigi kot prvi opisal to vlogo. Sprengel pa je umrl leta 1816, ne da bi učakal priznanja svojemu odkritju. Šele 47 let pozneje je Charlesa Darwina bo-

tanik Brown opozoril na Sprenglovo delo in Darwin je z lastnimi opazovanji pomagal pozabljenemu odkritju tudi do zmage. V zadnjem času so napravili v Louisiani (Združene države Severne Amerike) zanimive poskuse, da bi spravili tudi v obliko že davno znano dejstvo o vlogi čebel pri oploditvi detelje. Na treh parcelah, ki so jih na vse strani zaprli z mrežami, so posejali deteljo. Mreža prve parcele je bi-

la zelo gosta, 24 lukenj na kvadratni centimeter, druga je dopuščala manjšin. žuželkam, da so lahko prišle do detelje, čebelar pa ne, tretja mreža je imela široke luknje kakor pri kurnikih. Na prvi parceli so dosegli celih 5 semen, na drug. 6599, na tretji pa — 56.365, to se pravi: šele na zemljišču, kjer se je le ko udejstvovala čebela, je bila oploditev deteljnih cvetov res izdatna.

10. Ta navodila si shranite, ker so poslednja. Ako bo kdo imel pri vnitvi domov kakoršnokoli nepriliko bodisi glede prostora, bodisi glede časa drugega, naj nam vse to takoj nato javi!

Za polovično ceno dobijo

naročniki »Slovenskega gospodarja« sledeče knjižice:

Zemljiška knjiga Din 5.— (2.50)

Kako si sam izračunam davek Din 4.— (2.—)

Zaščita kmetov v Jugoslaviji Din 5.— (2.50)

Predpisi o cestah in prometu na cestah Din 11.— (7.—)

Zakon o volitvah narodnih poslancev Din 8.— (4.—)

O bolnišnicah in bolniških pristojbinah D 5.— (2.50).

O zadnji knjigi imamo sledeče pismo: »Zahvaljujem se vam, da ste izdali to knjigo. Dosedaj sploh nisimo vedeli, kake pravice imamo, kar se bolnišnic tiče. Koliko ljudi je brez potrebe že plačevalo visoke bolniške pristojbine. Tudi jaz sem jih. Sedaj sem dal pa Din 2.50, pa sem prihranil okrog 200 Din. Res je, najdražja je nevednost, zato objavite to pismo, da vsem priporočam knjižice, ki jih izdajate.«

Knjižice se naročajo pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru in Ptujju.

Poslednje vesti.

Politične novice.

Sestanek novoizvoljenega čehoslovaškega parlamenta se je vršil dne 18. t. m. Predsednik zbornice je postal agrarec Bradač, predsednik senata je ostal dosedanji socialdemokratski senator Soukup.

Francoska vlada je dobila novega prosvetnega ministra, ker je prejšnji nenadoma preminul. Novi minister prosvete je Mario Roustan, minister trgovinske mornarice pa je V. Bertrand.

O vojni napovedi Italije Abesiniji piše časopisje, ki bi naj bila dne 15. avgusta. Italija je odredila, da so morali zapustiti abesinsko ozemlje vsi italijanski državljani, krog 20.000 po številu. Italija pošilja v svojo vzhodnoafriško kolonijo vedno nove čete, pa tudi Abesinija mobilizira.

Naš bivši minister umrl. Dne 17. junija je umrl v Beogradu dr. Dobrivoje Popović, poslanec in bivši zdravstveni minister. Rajni je bil rodom iz Srbije.

Domače novice.

Kolesar smrtno ponesrečil. Na cesti med Konjicami in Stranicami je zadel v nedeljo dne 16. t. m. kolesar Jožef Kompolšek, 46letni posestnikov sin iz Trnovelj pri Celju, ob pešca. Kolesar je padel vsled sunka, si razbil lobanjo in podlegel poškodbam v celjski bolnišnici.

Trgovci najbolj priklenejo mladino nase, če ji darujejo povesti naše Male knjižice. Pri večjem naročilu dajemo trgovcem popust. Zahtevajte ponudbo!

Pastirji na paši: Čitajte knjige iz Cirilove knjižnice, povesti Male knjižnice, kjer stane vsaka povest samo 2 Din in ima številne slike: Mala knjižnica ima sledeče povesti: 1. Hrabri krojač. 2. V zemlji pralikavcev. 3. Aladin in čarobna svetilka. 4. Tone Palčič. 5. Doživljaji starega zajca. 6. Dva soseda. 7. Nasrečni kraljevič. 8. Čarobna piščalka. 9. V čarobni zemlji. 10. Ezopove basni. 11. Razne pravljice.

Pojasnilo glede posebnih vlakov za evharistični kongres v Ljubljani.

Zaradi organizacije posebnih vlakov prihaja na nas tolike pritožbe, da moramo dati o tem javno pojasnilo.

Po železniškem pravilniku dobi vsakdo, ki prijavi za posebni vlak vsaj 400 oseb in plača voznino, posebni vlak, kakor ga želi. Treba to prijaviti direkciji, da se uredi vozni red. Tako smo tudi potom Putnika v Mariboru prijavili sedem posebnih vlakov za ozemlje naše škofije na evharistični kongres v Ljubljani. Te posebne vlake smo sklenili vpeljati, ker so nekoliko cenejši in ker je samo na tak način mogoče, da bomo disciplinirano pri vseh glavnih prireditvah kongresa, posebno še pri sklepnih procesiji. Teh posebnih vlakov pa nismo organizirali na slepo srečo, ampak je o tem vedel tudi glavni pripraviljalni odbor in železniška direkcija. V okrožnici št. 6 z dne 20. maja čitamo sledeče: »Naš prometni odsek in železniška direkcija v Ljubljani zahtevata, da se do 1. junija prijavi število onih oseb, ki žele potovati v Ljubljano. Udeležbo pa je prijaviti tudi iz onih krajev, kjer bodo vozili posebni vlaki, ki jih organizira bodisi Putnik, bodisi škofijski odbori, ki so nad 100 km oddaljeni od Ljubljane.«

Tudi smo tekom štirih tednov razglašali svoje posebne vlake v tistih, ne da bi kdo rekel, da jih ne bo! Na binkoštno nedeljo, ko

smo zaključevali prijave in smo jih že prejeli, pa je objavil »Slovenec«, da posebnih vlakov ne bo. Prijav in denar smo kljub temu prejeli od okrog 60 župnij in sicer za skupno število 3401 oseb, da smo že samo pri teh prijavah imeli po pravilniku zadostno število udeležencev. Po naših pregledih bi bilo vseh udeležencev na naših vlakih do 10.000. Če jih bo sedaj polovica od teh doma ostala, ni naša krivda.

V nedeljski številki »Slovenca« z dne 16. t. m. pa je zopet notica, da bodo posebni vlaki, ki jih bo postavila železniška direkcija sama. Mi smo med tem morali dati prijavljenim denar nazaj, ker je »Slovenec« pisal, da vlakov ne bo. Kako bodo sedaj uredili, da bo mogoče uvesti posebne vlake, je njihova zadeva. Spominjamo, kako smo o priliki biserne sv. maše nadškofa Jegliča tudi imeli mi svoje posebne vlake in da je bil po izjavi zastopnika direkcije vzoren red ravno na njih, kljub temu, da so vozili tudi od direkcije postavljeni posebni vlaki, katerih eden je iz Maribora peljal tri ljudi. Sedaj ne moremo žal ničesar ukreniti za urejen transport, dolžna je sedaj to sločiti železniška direkcija sama.

Vsi, ki so metali krivdo na nas, naj to prečitajo in naj jim zadostuje! F. H.

Navodila udeležencem kongresa.

1. Vsi, ki so vplačali voznino, jo dobijo nazaj tam, kjer so jo vplačali. Denar za kongresno knjižico, znak in prenočišče pa smo zadržali.

2. Kongresne knjižice in znake smo delno že razposlali. Tem pošljemo te dni še izkaznice za prenočišče. Vsem drugim pošiljamo sedaj vsaki dan sproti vse troje obenem in upamo, da boste vsi pravočasno dobili. Če bi jih kdo ne imel, se seveda kljub temu lahko pelje, pa jih bo moral kupiti v Ljubljani.

3. Vsak udeleženec kongresa ima pravico voziti se za polovično voznjo ceno s katerikoli vlakom hoče tja in nazaj od dne 25. junija do dne 15. julija. Na postaji, kjer vstopi, kupi celo karto do Ljubljane, poleg tega pa rumeno železniško legitimacijo za 5 Din. Gledati mora, da bo ta rumena legitimacija imela žig postaje. V Ljubljani mora vsakdo oskrbeti na to rumeno legitimacijo dvoje potrdil, najpreje, da se je kongresa udeležil in drugič na postaji zopet. Vozno karto pa seveda ne sme nikjer oddati, ker sicer bo moral nazaj plačati zopet celo karto.

4. Vsakdo ima pravico, da se iz Ljubljane pelje kamorkoli, recimo na Brezje, s polovično karto. Postopanje je isto, kupi le karto iz Ljubljane do dotične postaje (na Brezje do Otoč).

5. Če si v Ljubljani sami ne boste znali pomagati, pridite v našo pisarno na velesjemu. Tu bomo dajali pojasnila in posredovali, v kolikor nam bo to mogoče.

6. Prenosišča imamo sedaj takole urejena: ženske na velesjemu in v šišenski dekliski meščanski šoli, Gasilska cesta 17, moški na obrtni šoli, Aškerčeva ulica. Ko pridete v Ljubljano z vlakom, pojdite vsi najpreje na velesjemu, odkoder se vas bo peljalo na prenočišče.

7. Glede prehrane vam svetujemo, da imate čim več seboj, za nekaj toplega in za pijačo ho pa poskrbela za nas velesjemjska restavracija, kjer so prostori za prehrano rezervirani za nas. Kdor pa hoče imeti naprej plačano hrano, naj jo prijavi v Ljubljano, kakor smo to v zadnjem »Slovenskem gospodarju« že povedali in naj zahteva, da se mu nakaže na velesjemu, da mu ne bo treba hoditi bogve kam!

8. Za Lavantince je določena cerkev sv. Jakoba. Svete maše itd. bodo itak po večini na Stadionu. V cerkvi sv. Jakoba bodo predvsem ženske pri polnočnic, ki ne bodo mogle na Stadion.

9. Za sklepno procesijo bomo imeli Lavantinci svoje mesto, zato je treba, da se zberemo vsi vsaj ob dveh popoldne na velesjemu in da nato pravočasno odidemo na določeno mesto.